

300 PYTAŃ, JAK ŻYĆ Z KORONAWIRUSEM

Czwartek, 9 kwietnia 2020

Redaktorzy prowadzący: Jerzy Lewiński, Michał Olszewski

FOI: PIOTRSKÓRNICKI/AGENCJA GAZETA

EKSPERCI ODPOWIADAJĄ NA PYTANIA CZYTELNIKÓW „WYBORCZEJ”

ŻYCIE CODZIENNE

1 Czy motorniczy lub kierowca autobusu może wyprosić mnie z pojazdu, bo jest w nim za dużo osób?

• Co drugie miejsce siedzące musi być wolne. Kierowca nie ma uprawnień do wyrzucenia z pojazdu, może apelować do pasażerów o wyjście, a także zwrócić się do dyspozytora ruchu o skierowanie rezerwowego taboru na linię.

2 Co jeśli muszę opuścić pojazd, bo jest w nim za dużo pasażerów, a skasowałem już bilet?

• Jeśli czas dojazdu uległ wydłużeniu nie z winy pasażera, wydłużeniu ulega ważność biletu. Tu sytuacja jest analogiczna.

3 Czy kierowca busa/autobusu może dostać mandat za zbyt dużą liczbę pasażerów?

• Jeśli kierowca/przewoźnik zignoruje przepis o 50 proc. wypełnienia, policja ma prawo wystawić mu mandat.

4 Dlaczego zamknięto ścieżki rowerowe?

• Nie wszystkie ścieżki rowerowe są zamknięte, jedynie te, które przebiegają przez zamknięte tereny rekreacyjne lub z nimi sąsiadują.

5 Czy mogę jechać taksówką z kierowcą i jeszcze jednym pasażerem?

• Tak, obostrzenia nie dotyczą samochodów osobowych.

6 Czy można korzystać z wypożyczalni e-hulajnog?

• Nie ma prawnego zakazu korzystania z transportu współdzielonego, w tym e-hulajnog. W czasie epidemii lepiej jednak zrezygnować z korzystania z takich urządzeń.

7 Czy jazda Traficarem jest bezpieczna?

• Współdzielone auta są codziennie dezynfekowane. Szczególnie dokładnie czyszczone są części wspólne, czyli kierownice, manetki, galki zmiany biegów, kokpit, klamki i uchwyty od drzwi, pasy bezpieczeństwa oraz karty (kluczyki) do samochodów.

8 Samotna matka ma złamaną nogę i tylko jej 17-letni syn robił zakupy i wprowadzał psa. Czy syn ma nadal prawo sam wychodzić z domu?

• Nie. Przepisy prawa wskazują, że osoba poniżej 18. roku życia pod żadnym pozorem nie może wyjść z domu bez opieki osoby dorosłej. O pomoc w zrobieniu zakupów trzeba poprosić sąsiadów czy rodzinę. Można też zgłosić się do instytucji pomocowych, które działają w okresie epidemii.

9 Czy moja 14-letnia córka może sama wyjść przed blok z psem?

• Nie. Zostanie wylegitymowana, a rodzice otrzymają mandat lub karę pieniężną nałożoną przez sanepid. Opiekunowie psa powinni poprosić o pomoc sąsiada lub rodzinę, ewentualnie zmienić godziny spacerów zwierzątka.

10 Mój syn ma 17 lat, chodzi do szkoły branżowej i pracuje w zakładzie stolarskim. Czy może otrzymać mandat, jeśli sam pójdzie do pracy?

• Tak, może zostać ukarany. Dyrekcja szkoły i/lub pracodawca powinni zwolnić nastolatka z obowiązku stawiania się w pracy.

11 Mam 17 lat, samotnie wychowuję dziecko. Czy mogę dostać mandat, jeśli wyjdę z nim na zakupy czy do lekarza?

• 17-letnia matka powinna poprosić osobę pełnoletnią o pomoc.

12 Moje dzieci nie mają 18 lat, ale jako wolontariusze pomagają seniorom. Czy mogą to robić nadal?

• Nie (patrz pyt. 8).

13 Czy mój 16-letni syn może zawieźć komunikacją miejską zakupy babci? Wypiszę mu kartkę, że wyraziłam zgodę na wyjście.

• Nie (patrz pyt. 8).

14 Czy za złamanie zakazu poruszania się uważa się również wyjście w celu podpisania u notariusza umowy?

• Pytanie, czy ta umowa dotyczy zaspokojenia codziennej życiowej potrzeby lub obowiązków służbowych bądź zawodowych. Jeśli nie, wyjście może podlegać karze.

15 Jak długo wirus może przetrwać na reklamówkach, klamkach, przyciskach, banknotach, uchwytach?

• Koronawirusy pozostawione na różnych powierzchniach rozpadają się po kilku godzinach albo nawet po kilku dniach. Jeśli chcemy zachować ostrożność, przecieramy powierzchnię środkiem dezynfekującym na bazie alkoholu. Paczkę pocztową odstawiamy na kilkunastodniową kwarantannę.

16 Czy sklepy i apteki muszą być wietrzone każdego dnia?

• Sklepy, apteki oraz pojazdy komunikacji miejskiej są codziennie dezynfekowane.

17 Czy muszę segregować śmieci i wychodzić z nimi przed blok, czy mogę wszystko wrzucić do zsypu?

• Należy nadal to robić, pamiętając, by po drodze nie dotykać dłońmi twarzy.

18 Gdzie wrzucić zużyte rękawiczki albo maseczkę ochronną?

• Do odpadów zmieszanych.

19 Czy mogę zarazić się koronawirusem, korzystając z publicznej toalety?

• Prawdopodobieństwo jest niewielkie. Koronawirus nie przenika przez skórę, więc od samego siadania na desce nie można się nim zarazić. Dobrym pomysłem jest położenie na desce wkładki czy własnych chusteczek. Większość miast dezynfekuje publiczne toalety. Zawsze po skorzystaniu z toalety myjemy ręce ciepłą wodą i mydłem.

20 Czy firmy kurierskie odkażają paczki?

• Nie. Policja przestrzega przed ofertami odkażenia przesyłki za dodatkową opłatą. To oszustwo.

21 Czy można się zarazić, odbierając paczkę od kuriera?

• Tektura czy folia, w którą zapakowana jest paczka, nie stanowią istotnego zagrożenia. Nawet jeśli ktoś na nią kasłał, wirus zginie w trakcie przewozu. Po rozpakowaniu wyrzucmy opakowanie i umyjmy ręce.

22 Kupiliśmy trzy bilety na koncert, który z powodu pandemii się nie odbędzie. Agencja koncertowa nie chce oddać pieniędzy, proponuje przebukowanie biletów albo wymianę na koncert innego zespołu. Czy to zgodne z prawem?

• Jak wyjaśnia Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, organizator powinien zaoferować konsumentowi świadczenie zastępcze (koncert w nowym terminie) na niezmienionych warunkach cenowych (bilety zachowują ważność), a osobom, którym nowe warunki nie odpowiadają, zwrócić pieniądze.

23 Wpłaciłem zaliczkę na kupno samochodu. Czy mogę zrezygnować z umowy i żądać zwrotu pieniędzy?

• Niestety, wprowadzone dotychczas przepisy dotyczące przeciwdziałania skutkom epidemii nie przewidują szczególnych zasad umożliwiających ułatwione wypowiedzenie lub odstąpienie od wszelkiego rodzaju umów cywilnoprawnych, w tym umów sprzedaży.

24 Jak wymóc na biurze podróży zwrot pieniędzy za wykupioną wycieczkę?

• Podróżny przed jej rozpoczęciem powinien złożyć oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej z biurem. Oświadczenie należy skierować do biura podróży. Pamiętać należy, że nie musi ono czekać na wykonanie pierwszego kroku przez podróżnego i może samo rozwiązać umowę.

Zarówno oświadczenie o odstąpieniu od umowy złożone przez podróżnego, jak i oświadczenie biura podróży o rozwiązaniu umowy wywołują skutki prawne po upływie 180 dni od dokonania powiadomienia drugiej strony. Po tym czasie podróżny może żądać zwrotu wpłaconych przez siebie środków.

Masz pytania do ekspertów? Pisz do nas: listy@wyborcza.pl

25 Czy mogę bez obawy korzystać z diety pudełkowej?

• Tak. Nie ma dowodów, by wirus przenosił się z jedzeniem.

26 Czy powinienem wypłacić wszystkie pieniądze z konta?

• Nie. Banki podczas epidemii pracują normalnie. Pieniądze są bezpieczne. Poza tym służby sanitarne oraz właściciele sklepów proszą, aby w miarę możliwości za towary płacić kartą.

27 Czy w dobie koronawirusa muszę płacić za parking?

• Zasady działania stref płatnego parkowania leży w gestii samorządów. Wiele miast na wycofało się z pobierania opłat za postój.

28 Czy studenci mogą liczyć na niższe czynsze za wynajem mieszkania?

• To zależy od dobrej woli wynajmującego.

29 Z powodu koronawirusa moja sytuacja finansowa znacznie się pogorszyła. Czy mogę liczyć na pomoc rządu?

• W pierwszej kolejności lepiej się zgłosić do najbliższego ośrodka pomocy społecznej lub urzędu pracy.

30 Salony fryzjerskie i kosmetyczne są zamknięte. Czy mogę zamówić taką usługę do domu?

• Nie. Ich wykonywanie w domu klienta jest zakazane.

31 Czy osoby, którym przerwano lub odwołano turnus w sanatorium, otrzymają zwrot pieniędzy za zabiegi?

• Jeśli osoba zapłaciła za zabiegi, to zapewne były to świadczenia komercyjne, poza NFZ. Zwrot kosztów należy ustalać z sanatorium.

32 Czy spłata rat kredytu zostaje zawieszona?

• Banki pozytywnie rozpatrują wnioski o wakacje kredytowe. Najczęściej zawieszają raty kapitałowe na sześć miesięcy albo raty kapitałowe odsetkowe na trzy miesiące. Spłata będzie przesunięta w czasie, ale kredyt będzie kosztował więcej.

33 Czy mogę pójść do banku, aby oświadczyć o podpisaniu umowy o kredyt?

• Warto zapytać bank, czy nie można podpisać umowy online albo za pomocą elektronicznego podpisu.

34 Wystąpiłem o odroczenie kredytu, a bank tę informację przesłał do Biura Informacji Kredytowej. Czy w przyszłości mogę mieć kłopoty z wzięciem innego kredytu?

• W tej szczególnej sytuacji, jaką jest epidemia, okres przesunięcia rat jest odnotowywany przez BIK, ale nie będzie miał wpływu na wiarygodność kredytową kredytobiorcy.

35 Jak długo trwa rozpatrywanie wniosków o odroczenie spłaty kredytu?

• Większość w ciągu 24 godzin, ale w bardziej skomplikowanych sytuacjach – 2-3 dni.

36 Czy mogę pójść do banku, by podpisać umowę na kredyt hipoteczny?

• Banki nie są zamknięte, ale w czasie epidemii warto spróbować telefonicznie lub online przełożyć datę podpisania umowy.

37 Czy podwyżki cen w czasie pandemii są legalne?

• Podwyżki cen produktów spożywczych, które są próbą wykorzystania stanu epidemii do zarobku, to nadużycie. Takie sytuacje klienci powinni zgłaszać do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

SKLEPY

38 Czy koronawirus ginie w wysokiej temperaturze?

• Wirus ulega zniszczeniu, gdy zastosuje się odpowiednią kombinację czasu i temperatury, np. 60 stopni C/30 min.

39 Jak wypakowywać zakupy, żeby nie zakazić się koronawirusem?

• Nie ma dowodów, by żywność mogła być źródłem lub pośrednim ogniwem transmisji wirusa. Unikajmy bezpośredniego kontaktu żywności przeznaczonej do gotowania z produktami spożywczymi na surowo.

40 Czy należy przemywać wszystkie produkty przyniesione ze sklepu?

• Nie przemywamy żadnych opakowań zewnętrznych przed włożeniem do lodówki, chyba że są mechanicznie zabrudzone.

41 Czy na rozmrożonej żywności mogą się znajdować aktywne koronawirusy?

• Nie ma takich badań.

42 Jak się zachowywać w sklepie, by nie narażać siebie i innych na zakażenie?

• Przed wejściem do sklepu stoimy w kolejce w odległości minimum 2 m od innych klientów, zakładamy jednorazowe rękawiczki. W sklepie unikamy kontaktów z innymi kupującymi, a przed kasą zachowujemy dystans.

43 Czy muszę zrobić zakupy spożywcze w najbliższym sklepie, czy mogę pójść nieco dalej, gdzie jest taniej?

• Nie ma obowiązku robienia zakupów w miejscu najbliższym miejsca zamieszkania.

44 Czy mogę wyjść do sklepu z dziećmi?

• W sklepach obowiązują ograniczenia liczby klientów, tzn. jednocześnie w środku mogą znajdować się maksymalnie trzy osoby na każdą kasę. Nie chodźmy więc do sklepów całą rodziną, bo wydłużamy czas oczekiwania innych klientów.

45 Czy mogę pójść na zakupy spożywcze z żoną lub partnerką?

• Tak. Ale pamiętajmy o ograniczonej liczbie osób przebywających w sklepie!

46 Czy limit wejść do sklepu zależy od ogólnej liczby kas, czy od liczby kas czynnych?

• Od liczby wszystkich kas.

47 Kto ma obowiązek liczyć osoby w sklepie?

• Obsługa sklepu lub ochrona.

48 Czy kasy samoobsługowe w sklepach liczone do limitu klientów są tak samo jak tradycyjne?

• Tak.

49 W osiedlowym sklepie, w którym są dwie kasy, dozwolone jest wejście do środka dwóch osób. Czy skoro przepisy dopuszczają sześć, to prawo jest łamane?

• Rozporządzenie mówi, że w sklepie mogą przebywać „nie więcej” niż trzy osoby na kasę, czyli bardziej restrykcyjne ograniczenie jest dopuszczalne.

50 Czy ograniczenie mówiące o trzech osobach na jedną kasę obowiązuje też na pocztach?

• Punkty pocztowe objęte są innym rozporządzeniem, zgodnie z którym na jedno okienko przypadają nie trzy, lecz dwie osoby.

51 Dlaczego wyznaczono godziny między 10 a 12 na zakupy dla osób starszych?

• Bo są najbardziej narażone na zakażenie.

52 Czy seniorzy mogą przychodzić do sklepów poza godzinami senioralnymi?

• Tak.

53 Co, jeśli przyjdę do supermarktu w takich godzinach, a nie mam skończonych 65 lat?

• Osoby poniżej 65. roku życia nie będą obsługiwane.

54 Jak pracownik sklepu ma sprawdzić, czy klient ma powyżej 65 lat?

• Klienta może wylegitymować pracownik sklepu.

55 Co, jeśli nagle potrzebuję czegoś z apteki między 10 a 12?

• Jeśli nie masz 65 lat, farmaceuta obsłuży cię tylko wówczas, gdy lek jest niezbędny ze względu na nagłe zagrożenie zdrowia lub życia.

56 Czy tzw. godziny dla seniora obowiązują na stacjach benzynowych?

• Nie, obowiązuje tam tylko ograniczenie liczby osób przebywających jednocześnie w punkcie obsługiowym.

57 Dlaczego markety budowlane są otwarte?

• Wiele osób czas spędzany w domu z powodu epidemii wykorzystuje na wykonanie remontów i ustawodawca chciał im to ułatwić. Ponieważ jednak w weekendy w sklepach budowlanych zjawiało się bardzo dużo klientów, trzeba było je w tym czasie zamknąć.

58 Czy sklepy z farbami czy tapetami będą tak samo zamknięte jak markety budowlane?

• Zakaz handlu w weekendy obowiązuje w obiektach handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m kw.

59 Czy do sklepu mam przyjść we własnych rękawiczkach?

• Można przyjść z własnymi rękawiczkami, ale ich zapewnienie to obowiązek sklepu.

60 Czy sprzedawca może odmówić przyjęcia ode mnie gotówki?

• W czasie epidemii zaleca się płacenie bezgotówkowe, ale sprzedawca nie ma prawa odmówić przyjęcia od nas monet czy banknotów.

61 Czy rękawiczki przenoszą wirusy?

• Same rękawiczki oczywiście przenoszą wirusy. Dlatego kasjerki mają obowiązek ich odkażania po obsłudze każdego klienta.

62 Czy muszę po powrocie ze sklepu wziąć prysznic i wyprać ubranie?

• Po powrocie ze sklepu wystarczy dokładnie umyć i ewentualnie zdezynfekować dłonie.

63 Czy oddanie do naprawy laptopa lub telefonu komórkowego usprawiedliwia wyjście z domu?

• Serwisy sprzętu komputerowego i sklepy RTV AGD działają bez zmian. Oddanie do naprawy sprzętu elektronicznego lub zakup nowego należy do kategorii „codziennych sprawunków”.

64 Czy kolejka przed sklepem to nielegalne zgromadzenie?

• Nie. Przypadkowe spotkanie w kolejce lub na przystanku nie jest zakazane. Karane są tylko zorganizowane spotkania czy zebrania, nie te wynikające ze zwyczajnej sytuacji życiowej. Bezwzględnie należy jednak pamiętać o dwumetrowym odstępce.

STAN NADZWYCZAJNY

65 Czym jest stan wyjątkowy?

• Jest jednym z trzech obok stanu wojennego i stanu klęski żywiołowej stanów nadzwyczajnych, jakie przewiduje konstytucja. Każdy z nich może zostać wprowadzony w sytuacjach szczególnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki prawne są niewystarczające.

66 Dlaczego w Polsce nie obowiązuje stan klęski żywiołowej?

• Epidemia koronawirusa jest argumentem wystarczającym do ogłoszenia stanu klęski żywiołowej, bo za taką ustawa uznaje „choroby zakaźne”. Można się domyślać, że dla rządzących wprowadzenie któregoś ze stanów nadzwyczajnych mogłoby skutkować określonymi konsekwencjami politycznymi, np. przełożeniem daty wyborów prezydenckich. Rządzący zasłaniają się przy tym tłumaczeniami, że wiązałoby się to z ograniczeniem swobód obywatelskich. Więk-

szość tych najważniejszych ograniczeń przewidzianych przepisami o stanie klęski żywiołowej już obowiązuje na podstawie rozporządzeń wydanych przez rząd. Eksperci jako jeden z powodów tego, że rząd nie ogłosił stanu klęski żywiołowej, wymieniają obawy przed roszczeniami odszkodowawczymi w związku z ograniczeniami wolności i praw, czyli np. z ograniczeniem działalności gospodarczej.

67 Czy stan wyjątkowy wiązałby się z większymi ograniczeniami przemieszczania się?

• Stan wyjątkowy jest znacznie ostrzejszą i bardziej dotkliwą formą stanu nadzwyczajnego niż stan klęski żywiołowej. Całe państwo jest wówczas podporządkowane wojsku, policji i władzom państwowym. Może być wstrzymane funkcjonowanie transportu drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego.

68 Czy wprowadzenie stanu wyjątkowego wiązałoby się z wyższymi sankcjami za złamanie zasad dotyczących np. przemieszczania się?

• Nie. Jeśli rząd nie wprowadziłby nowelizacji żadnej z ustaw, kary mogłyby być nawet niższe. Zarówno stan wyjątkowy, jak i stan klęski żywiołowej uznaje np. zakaz przemieszczania się czy gromadzenia jedynie za wykroczenia, a te są karane grzywną do maksymalnie 5 tys. zł.

69 Kto decyduje o wprowadzeniu stanu wyjątkowego i stanu klęski żywiołowej? Ile może potrwać?

• Stan wyjątkowy nie może trwać dłużej niż 150 dni (90 plus 60). Wprowadza go prezydent na wniosek rządu, a zgodę musi wyrazić Sejm. Inaczej jest ze stanem klęski. Wprowadza go tylko rząd, „na czas oznaczony, nie dłuższy niż 30 dni”. Przedłużyć „na czas określony” może go Sejm.

70 Czy ogłoszenie stanu wyjątkowego jest konieczne do zwalczania epidemii?

• Nie ma prostej zależności między wprowadzeniem stanu wyjątkowego a skutecznością walki z koronawirusem. Np. w Hiszpanii stan wyjątkowy obowiązuje, a kraj ten jest drugim po Włoszech największym w Europie ogniskiem koronawirusa. Stan wyjątkowy pomaga wyegzekwować od obywateli np. to, by się nie przemieszczali, ale może też zagrażać swobodom obywatelskim.

71 Czy pojawienie się na ulicach wojska jest dowodem na stan wyjątkowy?

• Wojsko wspierało już policję np. w czasie Światowych Dni Młodzieży. Użycie wojska do pomocy policji nie jest dowodem na wprowadzenie któregoś ze stanów nadzwyczajnych.

72 Czy dotychczasowe ograniczenia są zgodne z konstytucją?

• Istota prawa do przemieszczania się może być naruszona w stanie klęski żywiołowej (są podstawy, by go ogłosić), a prawo do prywatności – dopiero w stanie wyjątkowym (do jego wprowadzenia nie ma podstaw). O ile zakazy dotyczące działalności gospodarczej w galeriach handlowych, wyjazdów turystycznych albo nakazy przestrzegania zasad higieny nie wydają się zbyt nadmierne z uwagi na konieczność zwalczania epidemii, o tyle zakazy wkraczające w sferę osobistą, jak zakaz spotkań w domach prywatnych, zakaz trzymania za rękę małżonka na ulicy albo generalny zakaz poruszania się po kraju czy wstępu do lasów, wykraczać mogą poza regulacje konstytucyjne.

73 Jak się odwołać od mandatu?

• Jeśli dostaniemy mandat od policjanta lub strażnika miejskiego, możemy mandatu nie przyjmować. Wtedy sprawa trafia do sądu, a ten powinien rozpoznać m.in., czy podawana przez policję podstawa prawna (art. 54 kodeksu wykroczeń) mogła być zastosowana. Obecnie jednak policja może zastosować też wnioski do sanepidu, który ma prawo nałożyć karę administracyjną w wysokości 5-30 tys. zł, czyli znacznie wyższą niż mandat (50-500 zł). Kara, niestety, jest natychmiastowo wykonalna i można się od niej odwołać u wojewódzkiego inspektora sanitarnego. Odwołanie nie wstrzymuje procedury.

Po przyjęciu mandatu sprawę możemy skierować do sądu i wnioskować o uchylenie wyroku za czyn, który nie był zabroniony. Termin na złożenie wniosku do sądu rejonowego to siedem dni (choć nie jest jasne, czy ten termin jest zawieszony do końca epidemii).

ZWIERZĘTA

74. Za kilka dni wracam do Polski wraz z psem. Muszę poddać się obowiązkowej kwarantannie. Ale co z psem? Czy mogę oddać go rodzicom?

• Nie wiadomo, jak długo wirus utrzymuje się na sierści psa. Zwierzę warto po przyjeździe wykapać, ale ciężko je dokładnie zdezynfekować. Jeśli rodzice są w grupie ryzyka, warto zadbać o innego opiekuna, np. znajomych, przyjaciół, ponieważ duże ryzyko zakażenia występuje podczas wyprowadzenia psa na spacer. Można też oddać psa do schroniska na czas kwarantanny.

75. Czy państwo lub samorząd zapewnią kogoś, kto pomoże mi w opiece nad zwierzęciem, kiedy przebywam na kwarantannie?

• O pomoc w wyprowadzeniu psa warto poprosić sąsiadów lub przyjaciół. Kwarantanna dotyczy ludzi, ale nie zwierząt! Można też skorzystać z pomocy wolontariuszy, np. z grup Widzialna Ręka.

76. Czy mogę wyprowadzić psa do parku?

• Nie, przepisy zakazały całkowitego korzystania z parków, nawet pojedynczo.

77. Czy mogę zabrać psa do weterynarza?

• Gabinety weterynaryjne nie są zamknięte, odwołano jedynie planowane zabiegi. Zarówno koniecznej wizyty u weterynarza, np. ratującej zdrowie i życie, jak wizyty lekarskiej nie wolno odkładać.

78. Dokarmiam wolno żyjące koty na działkach, gdzie dojeżdżam komunikacją publiczną. Czy grozi mi mandat?

• Nie, dokarmianie kotów jest dopuszczalne.

79. Miesiąc temu kupiłam psa, a odebrać go mam w połowie kwietnia z miejscowości położonej 200 km od mojego miasta. Czy mogę się tam udać bez ryzyka kary?

• Ustawa o ochronie zwierząt wyraźnie nakazuje właścicielowi dbanie o swoje zwierzę, zatem jest to niezbędna życiowa potrzeba, tak jak wyprowadzenie psa.

80. Mam konia, który mieszka w hotele. Koń musi mieć zapewniony codzienny ruch oraz musi dostać jedzenie z witaminami, które codziennie zawożę osobiście do stajni. Ryzykuję mandat?

• Jak wyżej – można jechać. Niedozwolona będzie jednak sportowa czy rekreacyjna jazda konna.

81. Jak można bezpiecznie spacerować z psem?

• Należy unikać kontaktu z innymi przechodniami, a jeśli już kogoś spotkamy, powinniśmy zachować bezpieczny dystans. Po spacerze psu warto umyć łapy.

82. Czy i jak długo wirus może się utrzymywać na psiej sierści po kontakcie z osobą zakażoną?

• Nie ma żadnych naukowych doniesień, że od psa można się zakażać koronawirusem. Jeśli wyprowadzamy psa osoby, która np. została poddana kwarantannie, róbmy to w rękawiczkach.

83. Czy środki dezynfekujące w miejscach zagrażają zwierzętom?

• Starajmy się nie pozwalać zwierzętom dotykać jakichkolwiek powierzchni odkażanych, po spacerze z psem należy umyć im łapy szarym mydłem lub szamponem dla zwierząt.

KOMORNIK

84. Czy w czasie koronawirusa działalności komornicze zostaną wstrzymane?

• W ustawie antykryzysowej zabrakło regulacji dotyczących postępowań egzekucyjnych i są one nadal prowadzone. Komornicy ograniczyli czynności podejmowane w terenie oraz licytacje. Nadal jednak dokonywane są zajęcia i inne czynności, które nie wymagają bezpośredniego kontaktu i nie pociągają za sobą ryzyka zakażenia COVID-2019.

Ustawa uprawnia natomiast Radę Ministrów do wydania rozporządzenia wstrzymującego administracyjne postępowania egzekucyjne dotyczące świadczeń pieniężnych na określonym terenie. Do tej pory Rada Ministrów nie zdecydowała się na wprowadzenie takiego rozwiązania. W przypadku egzekucji prowadzonej na podstawie kodeksu postępowania cywilnego brak jest nawet takich możliwości. Przedsiębiorcom w trudnej sytuacji pozostaje zawarcie ugody z wierzycielem, który usyli spłaty w sposób uwzględniający trudną sytuację finansową dłużnika lub umożliwi kontakt z komornikiem w celu ustalenia planu spłat pozwalającego zachować płynność.

W przypadku braku możliwości skorzystania z wyżej opisywanych rozwiązań dłużnik powinien rozważyć wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego lub upadłościowego.

85. Jestem emerytką. Moje konto bankowe zajął komornik. Do tej pory potraćał z niego należność, zostawiając pewną kwotę. Ale teraz tych pieniędzy nie wystarcza na życie. Czy mogę liczyć na jakieś ulgi w czasie pandemii?

• Patrz pyt. 84.

WIELKANOC

86. Czy można poświęcić pokarmy na Wielkanoc poza kościołem?

• Episkopat nie zaleca święcenia pokarmów w kościołach. Zamiast tego proponuje obrzęd błogosławieństwa posiłku w domu przed śniadaniem wielkanocnym. Parafie mogą zorganizować obrzęd z zachowaniem limitu pięciu osób, ale hierarchowie nie zalecają kroplenia koszyków wodą święconą.

87. Czy mogę wyspowiadać się online?

• Nie, Watykan wykluczył możliwość spowiedzi przez internet lub telefon.

88. Czy jeśli obostrzenia obowiązują do 11 kwietnia, to w Wielką Niedzielę mogę pójść na mszę świętą?

• Nie ma zakazu uczestnictwa we mszach. Od 12 kwietnia, czyli Niedzieli Wielkanocnej, będzie w nich mogło brać udział maksymalnie 50 osób.

89. Przykazanie kościelne mówi, żeby przynajmniej raz w roku w okresie wielkanocnym przyjąć komunię świętą. Czy będę mógł do niej przystąpić?

• Obowiązek przyjęcia komunii w okresie Wielkanocy można spełnić do uroczystości Trójcy Świętej, czyli w tym roku do 7 czerwca.

PODRÓŻE I REKREACJA

90. Czy gospodarstwa agroturystyczne mogą przyjmować gości?

• Nie. Zgodnie z rozporządzeniem premiera z 31 marca do odwołania obowiązuje ogra-

Suplement diety

ASCOLIP®

Liposomal Vitamin C
1000 mg

ZADBAJ O SWOJĄ ODPORNOŚĆ

liposomalna witamina C 1000 mg
w opatentowanej technologii LIPOSHELL® *

witamina C wspiera układ odpornościowy

bardzo dobre wchłanianie witaminy C
– wysoka skuteczność

* zgłoszenie międzynarodowe nr: PCT/EP2018/057400

ASCOLIP® przeznaczony jest do stosowania w zwiększonym zapotrzebowaniu na witaminę C. Jedna sachetka preparatu ASCOLIP® zawiera 1000 mg (1g) liposomalnej witaminy C. ASCOLIP® można stosować zarówno u dorosłych, jak i dzieci. W przypadku małych dzieci zalecana jest konsultacja z prowadzącym lekarzem pediatrą. ASCOLIP® należy przyjmować 1 sachetkę raz dziennie. Zawartość sachetki należy rozpuścić w małej ilości wody i wypić (najlepiej przez słomkę). Nie należy przekraczać zalecanej dziennej porcji do spożycia w ciągu dnia. Suplement diety nie może być stosowany jako substytut (zamiennik) zróżnicowanej diety. Zalecany jest zrównoważony sposób żywienia i zdrowy tryb życia. Ostrzeżenia: Kobiety w ciąży, matki karmiące piersią, osoby z zaburzeniami gospodarki żelaza przed zastosowaniem powinny skonsultować się z lekarzem. Nie stosować u osób mających predyspozycje do tworzenia kamieni nerkowych lub chorujących na kamicę nerkową. Witamina C w dawce ≥ 1000 mg może powodować łagodne zaburzenia żołądkowe u osób nadwrażliwych. Przeciwwskazaniem do stosowania jest nadwrażliwość na którykolwiek składnik preparatu. ** Suplement diety jest środkiem spożywczym, którego celem jest uzupełnienie normalnej diety. Suplement diety nie posiada właściwości leczniczych.

SD/ASC/04.2020/PL/01

LIPID SYSTEMS
liposome technologies

WWW.ASCOLIP.PL

SUPPLEMENT DIETY**

niczenie działalności związanej z prowadzeniem usług hotelarskich, czyli wynajmowaniem domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych.

91 Czy można korzystać z hoteli podczas wyjazdów służbowych?

- Z pobytu w hotelu mogą korzystać osoby nocujące w związku z wykonywaniem przez nie czynności zawodowych.

92 Czy mogę pojechać na działkę lub do własnego domku na wsi?

- Nie istnieje szczegółowy katalog czynności, które mieszczą się w kategorii „niezbędnych codziennych sprawunków”, ale trudno za takie uznać wyjazd na działkę czy do domku na wsi. Policjanci w każdym razie odradzają.

93 Czy przysługuje zwrot za niewykorzystaną rezerwację hotelu?

- Od 1 kwietnia hotele i inne miejsca noclegowe pozostają zamknięte. Jeżeli przed wprowadzeniem ograniczeń zarezerwowaliśmy miejsce w hotelu z możliwością rezygnacji, to pieniądze zostaną zwrócone. Jeśli zaś ograniczenia zastały nas w hotelu przed 31 marca, to możemy dokończyć pobyt.

94 Dlaczego rząd wydaje rozporządzenia obowiązujące tylko do 11 kwietnia?

- Sytuacja epidemiologiczna w Polsce jest dynamiczna, dlatego rozporządzenia wprowadzane są na krótsze okresy, by rząd mógł dostosowywać ograniczenia do zmieniającej się sytuacji.

95 Jak wyglądają kontakty dziecka z rodzicami, którzy są po rozwodzie?

- Przemieszczanie się w celu zaspokajania potrzeb własnego dziecka jest dozwolone.

96 Nie jestem w kwarantannie, czuję się dobrze. Czy mogę wyjechać za miasto?

- O ile podróż mieści się w ramach obowiązków służbowych, potrzeb życia codziennego, kultu religijnego, a także wolontariatu – to tak.

97 Czy możemy spotkać się z teściami (mieszkamy w jednym mieście)?

- Ze względów bezpieczeństwa lepiej zrezygnować z odwiedzin i spędzać czas wyłącznie w gronie domowników. Także ze względu na dobro własne i teściów. Choć prawo pozwala na spotkania z małżonkami, rodzinami, rodzeństwem i teściami.

98 Czy mogę też spotkać się narzeczoną/partnerem? Mieszkamy w dwóch różnych miejscach.

- Prawo pozwala na spotkanie się osób, które pozostają we wspólnym pożyciu, ale nie są małżonkami. Dotyczy to też osób tej samej płci. Ale zgodnie z definicją z kodeksu karnego pożycie określa m.in. sytuację, w której para prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeśli mieszkacie osobno, to z uwagi na potencjalne ryzyko zakażenia w drodze do drugiej osoby sanepid zaleca ograniczenie takich spotkań lub czasową z nich rezygnację.

99 Czy możemy wyjechać z rodziną na wieś do rodziców w odwiedziny, jeśli i tak widują się z nimi regularnie, bo przywożę im zakupy i pomagam w codziennych czynnościach?

- Spotkanie, tak jak pomoc osobom starszym, nie jest zakazane. Warto jednak przemyśleć, czy wizyta całej rodziny u seniorów nie naraża ich na ryzyko zakażenia. Lepiej maksymalnie ograniczyć kontakty z innymi ludźmi.

100 Czy mogę odwiedzić przyjaciół mieszkających w sąsiednim mieście? Wszyscy i tak siedzimy w domach.

- Rząd ograniczył do dwóch osób możliwość gromadzenia się. W czasie epidemii powinniśmy zrezygnować z odwiedzin u znajomych.

101 Moje dzieci przebywają u cioci na wsi. Czy mogę je odebrać?

- Tak. Osobiste odebranie dzieci jest nawet wskazane. Zgodnie z rozporządzeniem obowiązującym od 1 kwietnia dzieci poniżej 18. roku życia nie mogą podróżować same.

102 Czy mogę biegać/spacerować po lesie?

- Przepisy pozwalają wychodzić z domu, m.in. w celu realizacji niezbędnych codziennych potrzeb. Do takiej kategorii można zaliczyć np. jednorazowe wyjście w celach sportowych. Ale niech to będzie krótki spacer, a nie realizacja planu treningowego.

103 Czy mogę się udać do swojej firmy na rowerze albo biegiem?

- Ograniczenia w przemieszczaniu się nie dotyczą podróży do pracy.

104 Czy do pracy można jechać rowerem przez las?

- Nie. Rząd wprowadził zakaz wejść do lasów państwowych.

105 Czy mogę pojechać na ryby?

- Nie. Jeśli ktoś nie prowadzi działalności gospodarczej związanej z odławianiem ryb, byłby to wyjazd typowo rekreacyjny.

106 Mam dwoje chorych dzieci. Rodzina chce mi pomóc w opiece nad nimi, ale mieszka w innym województwie. Czy mogę do niej pojechać?

- Tak.

107 Mieszkam w Warszawie, a moja mama – na drugim końcu Polski. Czy mogę po nią pojechać?

- Tak.

108 Czy mogę samotnie, własnym autem albo transportem zbiorowym pojechać w góry?

- W czasie epidemii należy zrezygnować z wycieczek górskich. Wyjazdy czysto turystyczne są zabronione.

109 Co grozi mi za wejście do parku, który nie jest ogrodzony?

- Nieogrodzone parki zostały zabezpieczone taśmami. Za złamanie wstępu do nich grozi mandat.

110 Czy mogę iść morsować w zalewie?

- W czasie epidemii obowiązuje zakaz korzystania z terenów rekreacyjnych. Lepiej zrezygnować również z kąpieli w plenerze.

111 Czy w czasie koronawirusa stacje kontroli pojazdów działają bez zmian?

- Tak, działają bez zmian.

112 Czy mój syn może iść na spacer pod opieką mojej przyjaciółki?

- Nie musi to być rodzic lub opiekun prawny.

113 Czy jeśli idę ze swoim chłopakiem/partnerem za rękę, to mogę otrzymać mandat?

- Tak.

114 Dlaczego, idąc z rodziną na spacer, musimy zachować dwa metry odstępu, skoro mieszkamy wspólnie?

- Przepisy są nieublagane. Policjanci są tutaj zgodni – mimo iż domownicy spędzają czas wspólnie, wychodząc z mieszkań i domów, muszą zachować od siebie przepisowy dystans.

115 Co jeśli odbyłem 14-dniową kwarantannę, a w wyniku błędu urzędnika muszę siedzieć w izolacji jeszcze dwa tygodnie?

- Należy skontaktować się z wydziałem spraw obywatelskich w urzędzie wojewódzkim właściwym dla miejsca zamieszkania.

116 Czy lasy są zamknięte?

- Tak, ale nie wszystkie. Do 11 kwietnia zamknięte są lasy, nad którymi pieczę sprawują Lasy Państwowe.

117 Czy jako kierowca firmy przewozonej mogę zostać wylegitymowany, podróżując po kraju?

- Wylegitymowani możemy być zawsze. Ograniczenia w przemieszczaniu się nie dotyczą osób dojeżdżających i będących w pracy. Kierowca firmy przewoźowej może się przemieszczać.

118 Czy mogę odwiedzić rodzinę w Polsce, gdy na stałe mieszkam za granicą?

- Przekroczenie granicy Polski wiąże się z koniecznością odbycia 14-dniowej kwarantanny – dotyczy to zarówno osoby przyjezdnej, jak i osób, z którymi będzie w tym czasie mieszkała.

119 Czy można wynająć łódkę i popłynąć w rejs na Mazury?

- Nie. Z domów wychodzimy tylko do pracy, na wolontariat i w celu załatwienia niezbędnych spraw.

120 Jestem przedsiębiorcą, który prowadzi eksport i import. Czy mogę kontynuować swoją działalność?

- Tak. Transport towarów przez granicę nie został wstrzymany.

121 Po ukończeniu kursu przewoźu rzeczy miałem здаwać egzamin, ale został odwołany. Czy można to zrobić w inny sposób?

- Przepisy nie przewidywały zdawania takiego egzaminu w drodze zdalnej. Trzeba poczekać na koniec stanu epidemii.

122 Mąż jest na delegacji w Wilnie, a wszystkie loty oraz autobusy zostały anulowane. Nie ma prawa jazdy, więc może jedynie dojechać autobusem z przystankiem końcowym 40 km przed granicą i dalej piechotą dostać się do przejścia. Czy mogę go odebrać? Przy naszej granicy nie kursują autobusy dowożące do dworca PKP. Mieszkamy na Dolnym Śląsku, więc muszę przejechać cały kraj.

- Nie ma zakazu wyjazdu obywateli polskich z Litwy, nie można jednak wjechać na Litwę. Taką podwózkę należy uznać za spełnianie codziennej potrzeby życiowej męża, więc jest dozwolona. Mąż jednak będzie zobowiązany do kwarantanny, więc albo musi osobno zamieszkać na dwa tygodnie i tam trzeba go odwiedzić, albo kwarantanną objęci będą wszyscy domownicy.

123 Podczas kontroli na lotnisku moje dane wpisano nieprawidłowo i zamiast w Warszawie, zgodnie z dokumentacją, przebywam we Wrocławiu. Co mam zrobić?

- Najlepiej skontaktować się telefonicznie z najbliższym sanepidem.

124 Czy zatrzymując mnie do kontroli, policjanci muszą być wyposażeni w maseczki, rękawiczki i inne środki ochrony osobistej?

- Tak.

125 Czy mogę zrobić grilla w ogrodzie z rodziną, z którą mieszkam?

- Tak.

126 Czy mogę wietrzyć dom lub mieszkanie podczas epidemii?

- Tak. To jeden ze sposobów ochrony przed zarażeniami, a dodatkowo – ważny element higieny dróg oddechowych i wyścielającej je śluzówki.

127 Czy mogę suszyć pranie na wolnym powietrzu?

- Tak.

128 Czy windy są bezpieczne?

- O ile samo powietrze w windach nam nie zagraża, bo wirus nie unosi się tam zbyt długo, trzeba jednak brać pod uwagę ryzyko, że może do niej wsiąść kilka osób, co potęguje niebezpieczeństwo. Ponadto wirus może znajdować się np. na przyciskach czy poręczach. Po wyjściu z windy należy więc natychmiast dokładnie zdezynfekować ręce, a najlepiej w ogóle zrezygnować z windy i poruszać się schodami.

129 Czy mogę pod blokiem zmienić w aucie opony z zimowych na letnie?

- Tak.

130 Remontuję domek za miastem. Czy mogę pojechać do sklepu budowlanego, by kupić materiały?

- Tak, sklepy budowlane są zamknięte tylko w weekendy. Warto jednak się zastanowić, czy remont w sytuacji epidemii jest rzeczywiście niezbędny i czy nie można go przełożyć na czas po epidemii, zwłaszcza jeśli prace powodują dodatkowe kontakty z innymi ludźmi.

131 Miałam od dawna zaplanowany remont, podpisałam umowę z firmą stolarską. Czy mogę otrzymać mandat, jeśli do mieszkania meble wnosić będą więcej niż dwie osoby?

- Nie. Osoby pomagające w remoncie czy pracownicy firmy, z którą mamy podpisaną umowę, są w pracy. Nie obowiązuje ich zakaz zgromadzeń powyżej dwóch osób. Pracodawca ma jednak obowiązek wyposażać pracowników w sprzęt ochrony osobistej – rękawiczki, płyn dezynfekujący etc.

132 Jak pomóc osobom, które padają ofiarą przemocy domowej?

- Gdy mamy podejrzenia, że osoba z sąsiedztwa doświadcza przemocy, należy bezzwłocznie zawiadomić jedną z instytucji (np. policja i MOPS), które z mocy ustawy są zobligowane do wszczęcia procedury Niebieskiej Karty. W sytuacjach drastycznych w pierwszej kolejności wzywamy oczywiście policję.

133 Czy płyn antybakteryjny skutecznie zabija koronawirusa?

- Płyny i żele antybakteryjne działają skutecznie przeciw wirusom, jeśli zawierają alkohol w stężeniu co najmniej 60-proc. Ale pamiętajmy, że użycie płynu antybakteryjnego jest wyjściem awaryjnym – bardziej polecane jest dokładne, co najmniej 30-sekundowe umycie dłoni ciepłą wodą i mydłem.

134 Czy można samemu przygotować maseczkę i płyn antybakteryjny?

- Tak, uszycie bawełnianej maseczki w warunkach domowych wymaga jedynie minimalnych umiejętności, a wzorce dostępne są w internecie. Aby przygotować żel antybakteryjny, potrzebujemy: 2 łyżek żelu aloesowego, 5 łyżek spirytusu, kilka kropli olejku, np. z drzewa herbacianego.

135 Czy sprzątanie domu z użyciem naturalnych środków czystości, np. octu, uchroni nas przed zakażeniem?

- Aby zdezynfekować mieszkanie, w zupełności wystarczą standardowe środki chemii. Ocet nie znajduje się na liście zalecanych przez WHO środków do dezynfekcji.

136 Czy dezynfekcja różnych powierzchni podchlorynem sodu (substancja używana do czyszczenia basenów i uzdatniania wody) będzie równie skuteczna jak preparatami na bazie alkoholu?

- Preparaty na bazie alkoholu w stężeniach powyżej 60 proc. są zalecane do dezynfekcji skóry. Alkohol paruje bardzo szybko, więc nie powinniśmy używać go do dezynfekcji powierzchni. Do sprzętów zalecane są środki o dłuższym czasie działania; m.in. aktywny chlor, kwas octowy, związki aktywnego tlenu. Te substancje znajdują się w profesjonalnych środkach czyszczących, dostępnych w każdej drogerii.

137 Jak odkazić telefon komórkowy?

- Na telefonie zbiera się mnóstwo drobnoustrojów. Dlatego warto regularnie

dezynfekować komórki wilgotnymi chusteczkami nasączonymi środkiem dezynfekującym lub wodą z mydłem albo ścierką z mikrofibry do czyszczenia szkieł w okularach. Nie należy czyścić telefonów płynem do mycia szyb, wodą, rozpuszczalnikami, etc.

138 Pracuję zdalnie w domu i nie mam czasu zająć się dziećmi. Czy może przychodzić do nich moja kuzynka?

• Jeśli nie mamy innego wyjścia – to tak. Kuzynka lub inny członek rodziny (jeśli tylko jest pełnoletni) może pomóc nam w opiece nad dzieckiem, wówczas jego wyjście z domu jest traktowane jak udanie się do pracy.

139 Wynajmuję mieszkanie osobom w wieku 65+. Co miesiąc jeżdżę do nich osobiście po czynsz i inne opłaty. Czy w obecnej sytuacji mogę do nich pojechać?

• Ryzyko jest podwójne: dochodzi do kontaktu między osobami oraz do fizycznego przekazania gotówki. Trzeba więc zadać sobie pytanie, czy takie odebranie pieniędzy jest teraz absolutnie niezbędne i czy nie da się przejść na inny sposób uiszczania opłat, np. przelewem.

140 Kończy mi się ważność przeglądu piecyka gazowego. Czy fachowiec może przyjść sprawdzić instalację?

• Tak. Jeśli jednak jest taka możliwość, zarządca budynku powinien poprosić o odroczenie okresowej kontroli stanu technicznego instalacji gazowych i przewodów kominowych do czasu wygaśnięcia zagrożenia epidemiologicznego.

141 Czy w czasie epidemii w budynku wielorodzinnym mogą być prowadzone intensywne prace remontowe?

• Tak. Ale z uwagi na to, że wielu mieszkańców budynku może pracować zdalnie, a dzieci pozostają w mieszkaniach przez cały dzień, w imię zachowania dobrosąsiedzkich relacji wskazana byłaby rezygnacja z zajęć (lub ich ograniczanie) powodujących ponadprzeciętny hałas czy inne uciążliwości dla otoczenia.

142 Jakie obowiązki ciążyą na administracji budynków podczas epidemii?

• Spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, a także sami lokatorzy mają obowiązek zachowania szczególnej ostrożności i higieny. W budynkach wielorodzinnych powierzchnie wspólne muszą być regularnie sprzątane. Dezynfekcji wymagają w szczególności klamki, poręcze, domofony, skrzynki pocztowe. Istotne jest, aby wspólnota zakazała korzystania z części wspólnych, jak place zabaw, i w miarę możliwości ograniczyła korzystanie z wind. A sprawy administracyjne lepiej załatwiać telefonicznie lub mailowo.

143 Czy spółdzielnia lub wspólnota mieszkaniowa może zwołać zebranie w czasie trwania epidemii?

• Spółdzielnia czy wspólnota powinna przełożyć spotkanie mieszkańców na czas, gdy minie stan zagrożenia. Dotyczy to także spotkań rocznych, które ustawowo powinny być przeprowadzone do końca marca.

144 Na osiedlach między blokami znajdują się trawniki z alejkami. Nie są to parki czy bulwary, ale jednak tereny zielone. Czy przebywanie w takich miejscach jest zabronione?

• Nie jest. Jeśli są to ciągi komunikacyjne, to możliwość przejścia musi być zachowana – inaczej nie dałoby się wyjść z domu, by pójść do pracy czy na zakupy. Nie ma znaczenia, czy idziemy chodnikiem, czy skracamy drogę, przechodząc przez trawnik. Nie można jednak stać i rozmawiać w grupie ludzi niezależnie od tego, czy to teren zieleni, czy nie.

**TARCZA
ANTYKRYZYSOWA**

145 Czy środki higieny osobistej i środki dezynfekujące dla pracowników można wliczyć w koszty uzyskania przychodu?

• Tak. Ponadto od kosztów uzyskania przychodu można odliczyć np. opłacanie taksówek dla

pracowników, by ograniczyć ich korzystanie z komunikacji miejskiej, zakup sprzętu niezbędnego do pracy w domu oraz koszt energii elektrycznej czy internetu, z którego korzysta pracownik, lecz koszt pokrywa przedsiębiorca.

146 Mój pracownik miał pojechać w delegację. Opłaciliśmy mu transport i hotel, ale wyjazd z powodu epidemii nie doszedł do skutku. Czy te wydatki możemy wliczyć do kosztów firmowych?

• Tak, ponieważ wyjazd nie odbył się nie z winy podatnika.

147 Czy będą opóźnienia w wypłacie zwrotu VAT?

• Nie. Rząd wycofał się z zawieszenia kontroli i postępowań podatkowych. Dzięki temu zwroty VAT mają być realizowane bez opóźnień.

148 Na jakiej podstawie można ubiegać się o dopłatę do pensji pracowników i gdzie trzeba złożyć wniosek?

• Pomoc będzie kierowana do firm, które spełnią określone kryteria. To spadek obrotów o 15 proc. w ciągu dwóch kolejnych miesięcy po 1 stycznia 2020 r. w stosunku do tych samych miesięcy w ubiegłym roku. Albo spadek obrotów przynajmniej o 25 proc. w ciągu dowolnie wskazanego miesiąca po 1 stycznia 2020 r. w porównaniu z obrotami z miesiąca poprzedniego. Wniosek o dofinansowanie należy złożyć do dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy. Można to zrobić elektronicznie.

149 Moja firma ogłosiła przestój. Czy to znaczy, że nie dostanę wynagrodzenia?

• Jeżeli firma ma przestój i pracownicy nie przychodzą do pracy, pracodawca musi płacić przynajmniej pensję minimalną (2600 zł brutto) i nie mniej niż 50 proc. tego, co obecnie zarabiają.

150 Co muszę zrobić, by móc ogłosić przestój ekonomiczny, i jak długo będę czekał na decyzję?

• Przedsiębiorca, który zdecyduje się na postojowe, musi wystąpić z wnioskiem do wojewódzkiego urzędu pracy. Powinien także złożyć stosowne oświadczenia, np. o tym, że zakładowi nie grozi upadłość. W ustawie zapisano, że urząd podejmuje decyzję „niezwłocznie po wyjaśnieniu ostatniej okoliczności” niezbędnej do przyznania dofinansowania. Żeby firma weszła w tryb przestoju i mogła dostać pieniądze, przedsiębiorca musi dogadać się ze związkami zawodowymi lub przedstawicielami pracowników.

151 W połowie lutego zawiesiłem własną działalność gospodarczą. Czy przysługuje mi zapomoga od państwa?

• Tak, wsparcie dostaną też samozatrudnieni, którzy zawiesili działalność nie wcześniej niż przed 1 lutego 2020 r.

152 Pracowałem na umowie-zleceniu w kawiarni. Czy przysługuje mi zapomoga?

• Tak, osoby na umowie-zleceniu i umowie o dzieło dostaną jednorazową zapomogę w wysokości 80 proc. minimalnego wynagrodzenia, czyli 2080 zł brutto.

153 Pracowałem od roku na umowie-zleceniu w hotelu, ale nie mam polskiego obywatelstwa. Czy mogę liczyć na pomoc polskiego rządu?

• Tak, na pomoc mogą liczyć zarówno Polacy, jak i cudzoziemcy, którzy mają umowy cywilnoprawne zawarte przed 1 marca 2020 r. Warunek: zatrudnienie musi trwać nieprzerwanie co najmniej 30 dni przed złożeniem wniosku o zapomogę, a sama umowa zostać zawarta nie później niż 1 lutego 2020 r. Zapomoga nie będzie przyznawana tym, których przychód w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku był wyższy niż 300 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Wnioski należy składać u osoby, która zatrudniała na umowę cywilnoprawną.

154 Czy będąc zwolnionym ze składek ZUS, tracę możliwość nieodpłatnego korzystania z opieki lekarskiej?

• Nie, zarówno przedsiębiorca, jak i pracujące dla niego osoby zachowują prawo do świadczeń zdrowotnych i z ubezpieczeń społecznych za okres zwolnienia ze składek.

155 Pracuję na etacie w zewnętrznej firmie, ale prowadzę również działalność gospodarczą. Płacę podwójny ZUS: jeden płaci za mnie pracodawca, drugi płacę sam. Jak „tarcza antykryzysowa” i deklaracje o zawieszeniu składek wyglądają w moim przypadku?

• Osoba prowadząca działalność i placąca z tego tytułu jedynie składkę zdrowotną, ponieważ ma także umowę o pracę, może skorzystać ze zwolnienia ze składki zdrowotnej za marzec, kwiecień i maj 2020 r. dla osoby prowadzącej pozarolniczą działalność, jeżeli spełnia pozostałe warunki.

156 Czy można jednocześnie skorzystać z zasiłku postojowego i zwolnienia z płacenia składek do ZUS?

• Tak.

157 Jako pracodawca mogę skorzystać z ulg antykryzysowej pod warunkiem, że nikogo nie zwolnię. Czy jeśli pracownik sam odejdzie, to będę musiał zwracać pieniądze?

• Przedsiębiorca, który na podstawie umowy otrzymał z FGŚP dofinansowanie na wynagrodzenia z tytułu obniżenia wymiaru czasu pracy lub postoju ekonomicznego, nie może wypowiedzieć umowy o pracę z przyczyn niedotyczących pracownika w okresie pobierania przez niego tych świadczeń oraz w okresie przypadających bezpośrednio po nich trzech miesięcy. Jest to więc zakaz wypowiedzenia uzasadnionego określonymi przyczynami. Pracownik nie jest chroniony przed wypowiedzeniem z innych powodów (dotyczących pracownika) oraz rozwiązaniem bez wypowiedzenia. W takich przypadkach, a także wtedy, gdy pracownik sam złoży wypowiedzenie, pracownik nie jest chroniony, zatem nie wywołuje to negatywnych konsekwencji dla pracodawcy. Ponadto ZUS przyjmuje taką liczbę zatrudnionych w firmie, jaka widniała w systemie 28 lub 29 lutego danego roku.

158 Czy według do liczby zatrudnionych wliczać się będą pracownicy będący na zwolnieniach lekarskich oraz na urlopie wychowawczym?

• W wyliczeniach pracowników określających, czy jest się mikroprzedsiębiorcą (zatrudnia do dziewięciu osób) nie uwzględnia się pracowników przebywających na urlopach macierzyńskich, urlopach na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopach ojcowskich, urlopach rodzicielskich i urlopach wychowawczych, a także zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego.

159 W jaki sposób UE pomaga w walce z epidemią koronawirusa?

• UE nie ma kompetencji, by narzucać państwom członkowskim rozwiązania z dziedziny ochrony zdrowia. Pełni jednak funkcję koordynatora, np. w przetargu na wspólny zakup sprzętu ochronnego i medycznego. Do pierwszego (na maseczki ochronne) Polska nie przystąpiła, bo za późno zgłosiła akces do mechanizmu wspólnych zakupów. Udało się przy drugim przetargu – na zakup m.in. rękawic, masek chirurgicznych i kombinezonów. Ponadto w ramach programu „rescEU” UE zgromadzi m.in. respiratory, maseczki ochronne, szczepionki i lekarstwa oraz sprzęt laboratoryjny o wartości 50 mln euro. Komisja Europejska sfinansuje 90 proc. zakupów. KE proponuje państwu członkowskiemu nowy fundusz pożyczkowy – 100 mld euro na walkę z bezrobociem. W jakim stopniu skorzystają na tej pomocy poszczególne państwa, będzie zależało od ich rządów.

ZDROWIE

160 Jakie są objawy zakażenia koronawirusem?

• Gorączka, suchy kaszel, trudności z oddychaniem. Mogą pojawić się również bóle mięśni i ogólne zmęczenie. Rzadziej katar, ból gardła, biegunka i zaburzenia żołądkowo-jelitowe. Eksperci z Wielkiej Brytanii twierdzą, że symptomem zakażenia może być także nagła utrata węchu lub smaku (dotyczy to może szczególnie młodych osób).

161 Jak szybko po kontakcie z osobą zakażoną i „złapaniem” koronawirusa można zauważyć u siebie objawy choroby?

• U większości po 5-7 dniach od kontaktu z wirusem i infekcji. W szczególnych wypadkach inkubacja może trwać od 2 do 14 dni.

162 Gorączkuję, kaszlę, myślę, że jestem zakażony. Od razu jechać do szpitala?

• W żadnym wypadku! Najpierw skontaktuj się telefonicznie z najbliższym sanepidem lub zadzwoń na infolinię NFZ (800 190 590), gdzie dowiesz się, jak postępować dalej. Jeśli czujesz się źle, nie wychodź z domu i nie narażaj innych na zakażenie. Jeśli twój stan się pogorszy, bezzwłocznie wezwij pogotowie.

163 Czy mogę być chory i o tym nie wiedzieć?

• Tak.

164 Czy mogę zarażać innych, nie wiedząc, że jestem chory?

• Tak. Podejrzewa się, że osoby zakażone mogą rozsiewać zarazek na dzień, dwa przed wystąpieniem u nich objawów.

165 Nie mam objawów koronawirusa, choć choruję. Jak długo mogę zarażać?

• Koronawirus w organizmie osoby, która nie ma objawów zakażenia, utrzymuje się nawet 14 dni (m.in. dlatego tyle trwa kwarantanna).

166 Czy każdy zachoruje na koronawirusa?

• Każdy jest podatny na zakażenie wirusem SARS-CoV-2, ale niektórzy nie zachorują w ogóle, bo ich układ odpornościowy od razu poradzi sobie z wirusem; 20-30 proc. przejdzie zakażenie bezobjawowo, ale dwie trzecie będzie miało objawy choroby, w tym część ciężkie.

167 Jak przenosi się koronawirus?

• Przede wszystkim drogą kropelkową. Wtedy wirusy przelatują na odległość mniej więcej dwóch metrów od zarażonego. Nie unoszą się długo w powietrzu (kilka sekund), a więc ryzyko wejścia w aerozolową „chmurę” wirusa jest małe. Wirus utrzymuje się dłużej na powierzchniach – przez kilka godzin na miedzianej, ale nawet dobę na kartonie. Najdłużej na powierzchniach stalowych i plastikowych – 72 godziny, chociaż jego zakaźność szybko maleje.

168 Czy istnieje szczepionka na koronawirusa?

• Nie.

169 Jak wygląda leczenie zakażonych koronawirusem?

• Nie ma leków ani terapii. Pacjenta kładzie się pod respirator i czeka, aż jego organizm sam zwalczy chorobę.

170 Czy zostanie w domu jest jedyną szansą uniknięcia zarażenia?

• To najlepszy sposób, by uniknąć kontaktu z ludźmi lub powierzchniami, które mogą być nośnikami wirusa.

171 Czy jeśli byłem chory, to mogę zarażać się ponownie?

• Według WHO przechorowanie zakażenia daje odporność, choć na razie nie jest pewne, na jak długo.

172 Co to znaczy „hospitalizowany”?
• Osoba hospitalizowana jest chora na koronawirusa i wymaga opieki medycznej. Może przebywać w szpitalu lub w domu.

173 Co to znaczy „objęty nadzorem epidemiologicznym”?
• Taka osoba nie miała bezpośredniego kontaktu z osobą zarażoną, ale przebywała z nią w jednym budynku.

174 Skąd lekarze wiedzą, że pacjent wyzdrowiał?
• Jest wolny od gorączki bez stosowania leków, nie wykazuje objawów, ma negatywny wynik co najmniej dwóch kolejnych próbek pobranych w odstępie minimum 24 godzin.

175 Jaka jest różnica pomiędzy wyzdrowieniem a ozdrowieniem?
• „Ozdrowienie” (termin nie do końca medyczny) to osoba, u której objawy choroby ustępują, stan zdrowia się poprawia. Za wyzdrowienie uznajemy ogólnie stan, w którym u pacjenta znikają objawy choroby.

176 Jak mogę sprawdzić, że byłem zakażony?
• W tej chwili nie mamy dostępu do testów, dzięki którym można sprawdzić, czy przeszło się zarażenie bezobjawowo.

177 Czy w Polsce planuje się wykonywanie na wielką skalę testów na obecność przeciwciał koronawirusa?
• Ministerstwo Zdrowia zapowiada, że więcej takich testów będzie robionych po osiągnięciu szczytu zachorowań.

178 Czy chorzy na cukrzycę są bardziej narażeni na zachorowanie?
• Głównym problemem nie jest prawdopodobieństwo zakażenia, ale mniejsze szanse wyleczenia. Zauważono zależność między występowaniem chorób towarzyszących (jak cukrzyca) i ciężkimi powikłaniami COVID-19.

179 Czy ryzyko u pacjentów z cukrzycą typu 1 i 2. jest podobne?
• Nie stwierdzono różnic w poziomie ryzyka.

180 Czy stosowanie ACE-inhibitorów i sartanów w okresie infekcji CoV-19 jest bezpieczne?
• Nie ma podstaw do modyfikacji terapii – rezygnacji z leczenia inhibitorem konwertazy lub sartanem.

181 Jak długo trwa inkubacja koronawirusa?
• Według WHO od 1 do 14 dni.

182 Czy jeśli robi się cieplej, koronawirus zniknie?
• Na razie nie wiadomo.

183 Czy warto nosić maseczkę?
• WHO rekomenduje: Jeżeli jesteś zdrowy/zdrowa, nie masz żadnych objawów, nie ma potrzeby stosowania maski. Należy ją włożyć, gdy opiekujesz się osobą zakażoną koronawirusem lub jeżeli pojawią się u ciebie objawy mogące świadczyć o infekcji. Maseczki są skuteczne w zapobieganiu rozprzestrzeniania się epidemii jedynie w połączeniu z innymi metodami profilaktycznymi, np. częstym myciem rąk czy ich dezynfekcją.

184 Kto powinien nosić maseczkę?
• Osoba chora albo zajmująca się chorymi.

185 Czy maseczka chroni przed zakażeniem?
• Nie chroni, ale uniemożliwia zakażenie innych (jeśli jesteś zakażony).

186 Jak często zmieniać maseczki?
• To zależy od materiału, z którego są wykonane. Działają od kilkudziesięciu minut do kilku godzin.

187 Jak zakładać maseczkę?
• Zanim zaczniesz ją wkładać, umyj/zdezynfekuj ręce. Przykryj usta i nos tak, by

dokładnie przylegała do skóry. Podczas noszenia nie dotykaj maski rękoma. Jeżeli już jej dotkniesz, natychmiast umyj/zdezynfekuj ręce. Wymień maskę na nową, gdy stanie się całkiem wilgotna. Maskę zawsze zdejmujemy od tyłu (w ogóle nie dotykamy jej przodu); po zdjęciu natychmiast wyrzucamy do zamkniętego pojemnika czy kosza na śmieci. Nigdy nie stosujemy tej samej maski ponownie, nie pierzemy, nie dezynfekujemy.

188 Czy koronawirus przenosi się na podszewkach butów?
• Jeśli myjemy ręce, nie musimy się bać przeniesienia koronawirusa COVID-19 na podszewkach butów. Osoby, które jednak mają wątpliwości, mogą zostawić buty przed drzwiami.

189 Co jest lepsze dla zdrowia ogólnego: maseczka czy izolacja?
• Ani noszenie maseczki, ani izolacja nie są stuprocentowo skuteczne.

190 Jak kichać, żeby nie zarażać?
• Kiedy kichasz i kaszlesz, zakryj usta i nos. Najlepiej zgiętym łokciem lub chusteczką, którą jak najszybciej trzeba wyrzucić do kosza i umyć ręce. Zakrycie ust i nosa podczas kaszlu i kichania zapobiega rozprzestrzenianiu się zarazków – w tym także wirusa.

191 Jak myć i dezynfekować ręce?
• WHO zaleca jak najczęstsze mycie rąk ciepłą, bieżącą wodą i mydłem przez 20-30 sekund. Jeśli stosujesz płyn lub żel do dezynfekcji na bazie alkoholu, powinieneś złożyć dłoni w „łódeczkę”, jej środek wypełnić płynem lub żelem dezynfekującym i dokładnie rozprowadzić na całe dłonie. Pamiętajmy o przestrzeniach pomiędzy palcami, koniuszkach palców, paznokciach i kciuku.

192 Jak duże ryzyko zakażenia koronawirusem niesie ze sobą seks?
• Nie ma dowodów, że koronawirus może przenosić się drogą płciową. Infekcję złapać można jednak choćby wtedy, gdy partner/partnerka kaszle lub kicha.

193 Czy lekarz może odmówić wykonania testu?
• Nie może, jeśli jest wskazanie lekarskie, tj. pacjent przejawia objawy niewydolności oddechowej, ma gorączkę, kaszel, duszność.

194 Czy zażywanie aspiryny, oleju sezamowego lub picie sody oczyszczonej obniża ryzyko zachorowania na koronawirusa?
• Nie.

195 Czy jedzenie czosnku może uchronić przed zakażeniem?
• Czosnek może mieć pewne właściwości przeciwdrobnoustrojowe. Ale nie ma dowodów, że chroni przed koronawirusem.

196 Czy zachowanie dwumetrowej odległości od osoby zakażonej daje nam stuprocentową pewność, że się nie zarazimy?
• Możliwość istnieje, ale jest bardzo mało prawdopodobna.

197 Czy kobieta w ciąży jest w grupie ryzyka?
• Kobiety w ciąży mają znacznie słabszy układ odpornościowy, co zwiększa ryzyko infekcji.

198 Czy zakażenie koronawirusem zwiększa ryzyko komplikacji podczas ciąży?
• Nie ma takich informacji, ale poronienie i przedwczesny poród zdarzały się częściej u kobiet z SARS i MERS niż u ogółu ciężarnych. Wysoka gorączka w pierwszym tryestrze ciąży zwiększa ryzyko niektórych wad wrodzonych u dziecka.

199 Czy kobiety w ciąży powinny teraz chodzić do ginekologa?
• Najlepiej indywidualnie kontaktować się z lekarzem. Jeśli ciąża przebiega dobrze – lepiej zrezygnować z osobistych wizyt.

200 W kwietniu muszę złożyć wniosek o przedłużenie orzeczenia o niepełnosprawności syna. Czy komisje orzekają bez przeszkód?
• Lekarze mogą wydawać orzeczenia o niepełnosprawności bez bezpośredniego badania, na podstawie dołączonej do wniosku dokumentacji. Nie ma konieczności przedstawienia zaświadczenia potwierdzającego nieemożność osobistego stawienia.

201 Czy mogę oddawać krew w czasie epidemii?
• Tak, stacje krwiodawstwa wręcz apelują o oddawanie krwi. Jest to całkowicie bezpieczne.

202 Czy płukanie ust wysokoprocentowym alkoholem zabija koronawirusy?
• Nie.

203 Co z osobami, które pilnie (np. po przebytym zawale) potrzebują rehabilitacji, a gabinety są zamknięte?
• Gdy rehabilitacja jest bezwzględnie wymagana stanem zdrowia pacjenta, takie zabiegi mogą być wykonywane.

204 Kto ma sprawować opiekę nad dziećmi, kiedy rodzice zachorują?
• Najbliższa rodzina, a jeśli to niemożliwe, dziecko może trafić do pogotowia opiekuńczego lub domu małego dziecka.

205 Czy rodzic ma prawo przebywać z dzieckiem w szpitalu pediatrycznym?
• Każdy rodzic ma prawo do przebywania z dzieckiem podczas choroby, także w czasie zagrożenia epidemiologicznego (ustawa z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta).

206 Jeśli wirus ginie w 60 st. C, to czy skorzystanie z sauny zwalczy wirusa?
• Sauna nie zwalczy wirusa, bo ludzki organizm utrzymuje stałą temperaturę ok. 36,6 st. C.

207 Czy koronawirus może wniknąć przez oczy?
• Koronawirus roznosi się drogą kropelkową. Jeśli taka wydzielina dostanie się do naszego organizmu, prawdopodobnie zachorujemy.

208 Czy grupa krwi 0 zmniejsza ryzyko zakażenia?
• Chińscy naukowcy szukali takich zależności. Choć stwierdzili częstsze występowanie grupy krwi A wśród wybranych chorych, nie sformulowali ostatecznych wniosków.

209 Czy ozonowanie zabija koronawirusa?
• Ozonowanie skutecznie walczy z grzybami, bakteriami i wirusami, ale dotychczas jego skuteczność w zwalczaniu COVID-19 nie została potwierdzona.

210 Czy po przebyciu infekcji wirusowo-bakteryjnej organizm może lepiej się obronić przed koronawirusem?
• Nie.

211 Czy cmentarze są zamknięte?
• Nie.

212 Czy ciało po śmierci zaraża?
• Wirus żyje tylko w organizmie żywym, po śmierci człowieka – ginie wraz

z nim. Wirus może utrzymać się na skórze czy ubraniu zmarłego.

213 Czy istnieją specjalne zasady postępowania z ciałem zmarłego na koronawirus?
• Tak, Ministerstwo Zdrowia uregulowało zasady postępowania ze zwłokami osób zmarłych na COVID-19.

214 Czy mogę iść na pogrzeb?
• Do 11 kwietnia w uroczystościach pogrzebowych udział może brać maksymalnie pięć osób, nie licząc duchownych czy pracowników zakładu porzebowego. Od 12 kwietnia w pogrzebie będzie mogło uczestniczyć maksymalnie 50 osób.

215 Czy można prywatnie wykonać test na obecność koronawirusa?
• Są już firmy oferujące odpłatnie takie testy. Ceny wahają się od 150 do 500 zł. Wyniki można otrzymać po 48 godzinach. Ale taki test jest tylko informacją dla pacjenta, więc negatywny wynik nie uwalnia od obowiązku domowej kwarantanny.

216 Czy testy pokazują trwające zakażenie, czy również przebyte?
• Test nie wykrywa zwalczonej choroby.

217 Czy owady typu komar, biedronka azjatycka, kleszcz czy osa mogą przenieść wirusa?
• Nie.

218 Czy palacze są bardziej narażeni na zachorowanie?
• Związek między paleniem a nową chorobą nie został ustalony. Wiadomo jednak, że choroby układu krążenia – na przykład nadciśnienie – zwiększają ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19.

219 Jakie jest ryzyko zakażenia koronawirusem od listonosza, np. podczas wyborów korespondencyjnych?
• Jeśli listonosz będzie musiał doręczyć kopertę do rąk własnych, to ryzyko zakażenia jest spore – nawet jeśli doręczając lub odbierając kopertę, będzie miał rękawiczki ochronne.

220 Ile czasu mija od pojawienia się objawów do wyleczenia?
• To kwestia indywidualna.

221 Czy w czasie epidemii powinienam nosić soczewki kontaktowe?
• Okuliści zalecają zrezygnowanie z ich noszenia. Jeżeli to konieczne, należy zachować przy wkładaniu należyte środki bezpieczeństwa.

222 Czy epidemia jest spowodowana przez mięsożerców?
• Epidemię spowodował koronawirus SARS-CoV-2, który przeszedł na ludzi z dzikich zwierząt (nietoperzy, ale prawdopodobnie nie bezpośrednio) i nauczył się rozprzestrzeniać między ludźmi drogą kropelkową.

223 Czy korzystanie z myjni samochodowej (kilkustanowiskowej) niesie ryzyko zakażenia?
• Ryzyko, że chory zostawi wirusy na samochodzie, a my zmyjemy je wodą i potem zanieczyścimy sobie tą wodą tarz, istnieje, ale jest niewielkie.

224 Dlaczego nie mówi się o dezynfekcji lampami UV?
• Lampy UV przeznaczone są do dezynfekcji pomieszczeń, nie powinny być używane do sterylizacji rąk lub innych obszarów skóry, ponieważ promieniowanie UV może powodować jej podrażnienie.

225 W sąsiednim powiecie jest duże ognisko zakażeń. Ludzie stamtąd przyjeżdżają do naszej miejscowości na zakupy, bo boją się zakupów u siebie. Co mogą zrobić władze?
• Po to m.in. Ministerstwo Zdrowia wprowadziło zasady bezpieczeństwa podczas zakupów. Koronawirus nie zna granic, zakażony może być każdy i powinniśmy być wyrozumiali.

226 Mimo zakończenia kwarantanny jestem nadal nękany SMS-ami o zainstalowaniu aplikacji „Kwarantanna”.

- W takiej sytuacji trzeba zawiadomić policję.

227 Co to znaczy, że pacjent miał „choroby współistniejące”?

- To oznacza, że oprócz koronawirusa pacjent chorował na inne choroby. Często wpływają na przebieg zarażenia koronawirusem, bo osłabiają organizm.

228 Czy utrata węchu i smaku może być objawem koronawirusa?

- Tak, lekarze coraz częściej wskazują, że to objaw tego, jak SARS-CoV-2 atakuje obwodowy układ nerwowy.

229 Czy noworodek może być chory na koronawirusa?

- Chińskie doświadczenia mówią, że noworodki urodzone przez zakażone matki wcale nie muszą być zarażone. Badania nadal trwają.

230 Czy woda utleniona (nadtlenek wodoru) zabija koronawirusa?

- Nie. Woda utleniona ma działanie bakteriobójcze.

231 Czy suszarki do rąk zabijają koronawirusa?

- Nie. Umyte dłonie najlepiej wysuszyć papierowym ręcznikiem.

232 Czy koronawirus ginie w niskiej temperaturze?

- Nie.

233 Czy jedząc surowe mięso i jajka, można zarazić się koronawirusem?

- Tak. Zakażenia koronawirusami są powszechne wśród zwierząt.

234 Czy powinniśmy dezynfekować pieczywo?

- Najlepiej zrezygnować z pieczywa, które klient ci w sklepie mogli dotknąć gołymi rękami.

235 Czy astmatycy są szczególnie narażeni na zakażenie?

- Osoby z przewlekłymi chorobami płuc są szczególnie narażone na powikłania w wyniku zachorowania na koronawirusa.

236 Czy noszenie na głowie i na twarzy dużej chusty bawełnianej, lnianej czy welnianej ma sens?

- Chusta czy szalik nie dają takiego zabezpieczenia jak maseczka. Jeśli zakrywasz nos i usta szalikiem, po przyjeździe do domu zdejmij go ostrożnie i upierz.

237 Czy mogę bezpiecznie włączyć klimatyzację w mieszkaniu?

- Tak. Koronawirus przenosi się drogą kropelkową, w klimatyzacji ginie.

238 Jak udzielać pierwszej pomocy, żeby się nie zakażać?

- Ludzie życie jest ważniejsze niż zakażenie koronawirusem. Ale jeśli mamy rękawiczki albo środek do dezynfekcji, trzeba ich użyć.

U LEKARZA

239 Bołą mnie zęby. Czy gabinety dentystyczne działają bez zmian?

- Ból zęba często świadczy o stanie zapalnym. Należy skontaktować się ze swoim dentystą i umówić się na wizytę. Ale nie wszystkie gabinety są otwarte w czasie epidemii.

240 Jestem w trakcie leczenia kanałowego. Jak długo mogę zwlekać z wizytą u dentysty?

- Jeśli opatrunek jest na swoim miejscu, lepiej poczekać na poprawę stanu epidemicznego, unikając tzw. twardych pokarmów. Jeśli opatrunek został naruszony, należy zgłosić się do gabinetu stomatologicznego, który pełni dyżur bólowy (działa w każdym województwie).

241 Mojemu dziecku rusza się ząb mleczny. Iść do dentysty?

- Ząb powinien sam wypaść. Jeśli dziecko bardzo narzeka, możemy go wyrwać sami.

242 Ortodonta zalecił mi kontrolę po trzech tygodniach. Termin upłynął, ale gabinet jest zamknięty.

- Odłożenie wizyty kontrolnej nie wpłynie negatywnie na leczenie.

243 Dentysta miesiąc temu założył mi opatrunek na zęba. Czy powinienam wyjąć go sama?

- Jeśli ząb nie boli, proszę zostawić opatrunek, może być w zębie nawet do roku. W razie bólu trzeba udać się do gabinetu pełniącego tzw. dyżur bólowy.

244 Dentysta zatruł mi ząb trzonowy, ale ten się ułamał i boli. Czy trzyczna może być w zębie dłużej niż dwa tygodnie?

- Sytuacja wymaga pilnej konsultacji w dyżurującym gabinecie stomatologicznym!

245 Karmię piersią. Od ośmiu dni wyrzyna mi się ośemka. Leki przeciwbólowe nie pomagają. Gdzie powinienam się zgłosić?

- Można spróbować płukać jamę ustną. Używamy roztworu: szczypta sody oczyszczonej na pół szklanki przegotowanej letniej wody. Można też użyć wody utlenionej (1 łyżka stołowa 3-proc. wody utlenionej na szklankę przegotowanej letniej wody). Jeśli nie pomoże, trzeba jechać na dyżur w klinice stomatologicznej.

246 Z martwego zęba wypadł fleczer. Czy należy udać się do stomatologa?

- Jeżeli wypadło wypełnienie tymczasowe, można zareagować od razu, zabezpieczając ząb w warunkach domowych wypełnieniem tymczasowym zakupionym w aptece. Jeśli od momentu wypadnięcia minęło więcej czasu, trzeba iść do stomatologa.

247 Czy infekcja zęba lub jamy ustnej zwiększa podatność na zakażenie?

- Infekcja jamy ustnej może obniżyć naszą odporność. Dobrze więc zapobiec infekcji, dbając o higienę jamy ustnej.

248 Skończyłem 69 lat, mam wstawioną zastawkę serca. Czy jestem w grupie ryzyka?

- Tak, osoby starsze są najbardziej narażone na zakażenie.

249 Mam pierwsze objawy koronawirusa. Czy powinienam natychmiast skontaktować się z sanepidem lub pojechać do lekarza?

- Dzwonimy na infolinię sanepidu, gdzie udzieli dalszych instrukcji.

250 Czy jeśli przepadła mi wizyta u kardiologa, na którą czekałam ponad pół roku, mam prawo ubiegać się o przyspieszenie terminu następnej wizyty?

- Nie, prawdopodobnie wszystkie zaplanowane wizyty zostaną przesunięte o kilka miesięcy, czyli kolejka się wydłuży.

251 We Wrocławiu podaje się chorym na COVID-19 lek o nazwie Arechin. Czy to taki sam lek jak Plaquenil?

- Zarówno Arechin, jak i Plaquenil to leki stosowane przy leczeniu malarii lub chorób reumatycznych. Z uwagi na to, że oba środki mogą okazać się przydatne w zwalczaniu COVID-19, resort zdrowia zdecydował o ich regramentacji. Będą one trafiać przede wszystkim do szpitali.

252 Jeżeli pojawią się objawy koronawirusa, jakie lekarstwa należy/można przyjmować, aby złagodzić dolegliwości i nie zaszkodzić?

- Nim rozpoczniemy leczenie na własną rękę, natchmiast po wystąpieniu pierwszych objawów należy skontaktować się telefonicznie z sanepidem.

253 Moja córka 14 kwietnia miała termin obowiązkowego szczepienia. Czy powinienam udać się z nią do poradni?

- Ministerstwo Zdrowia zaleca odroczenie obowiązkowych szczepień dla dzieci co najmniej do 18 kwietnia.

254 Czy dezynfekcja podchlorydem sodu będzie równie skuteczna jak preparatami na bazie alkoholu?

- Preparaty na bazie alkoholu są zalecane do dezynfekcji skóry. Do sprzętów zalecane są środki o dłuższym czasie działania, m.in. aktywny chlor, kwas octowy, związki aktywnego tlenu.

255 Czy osoba, u której wykryto koronawirusa, ma prawo odmówić leczenia?

- Tak, jeśli nie jest ubezwłasnowolniony. Ale nie ma prawa odmówić izolacji.

256 Nie jestem ubezpieczony. Czy w razie zakażenia koronawirusem będę leczony bezpłatnie?

- Tak.

KWARRANTANNA

257 Czy policja egzekwuje kary za złamanie warunków kwarantanny?

- Za złamanie kwarantanny grozi mandat do 30 tys. zł. Policja każdorazowo kieruje wniosek o ukaranie do sądu.

258 Kto zaopatruje w niezbędne do życia produkty ludzi na kwarantannie, gdy nie mają rodziny ani chętnych znajomych?

- Zazwyczaj sąsiedzi lub wolontariusze, np. z grupy Widzialna Ręka. Można też zgłosić się do najbliższego ośrodka opieki społecznej.

259 Czy kierowca tira podlega 14-dniowej kwarantannie? A jego rodzina?

- Zgodnie z rozporządzeniem rządu kierowcy przewożący towary nie są objęci obowiązkiem 14-dniowej kwarantanny. Ich rodziny także.

260 Czy podczas kwarantanny muszę instalować aplikację „Kwarantanna domowa”?

- Instalacja oprogramowania jest obligatoryjna dla osób, które widzą prawidłowo, a także są abonentami sieci komórkowych i posiadają urządzenie z systemem Android (w wersji co najmniej 6.0) bądź iOS (co najmniej iOS 10.0, od iPhone 5S w górę).

261 Jak naliczany jest pierwszy dzień – od dnia przyjazdu czy dnia następnego?

- Dwutygodniowa kwarantanna obowiązuje od dnia następnego po powrocie do kraju.

262 Czy po dwóch tygodniach otrzymam od służb oficjalną informację o zakończeniu izolacji?

- Kwarantanna kończy się automatycznie, nie jest wymagane dodatkowe zaświadczenie z sanepidu.

263 Sanepid nakazał mi spędzić 14 dni w izolacji domowej. Czy to coś innego niż kwarantanna?

- Kwarantannie poddawane są osoby zdrowe, które wróciły z zagranicy lub miały kontakt z osobą zakażoną. Izolacja domowa dotyczy osób, u których testy wykazały obecność koronawirusa, ale ich stan nie wymaga hospitalizacji.

264 Co robić, gdy podczas kwarantanny zauważymy u siebie objawy koronawirusa?

- Natychmiast zostaniemy objęci izolacją. Lekarz decyduje o przewiezieniu do szpitala lub – gdy chory czuje się dobrze – o jego pozostaniu w domu. Izolacją zostają też objęci domownicy.

265 Czy auto, w którym na granicy stwierdzono obecność osoby zarażonej, też podlega kwarantannie?

- Kwarantannie podlega kierowca, pojazd należy zdezynfekować.

266 Czy kwarantanna może zostać nałożona drugi raz na tę samą osobę?

- Tak, do czasu stwierdzenia braku zagrożenia.

PRACA

267 Dlaczego duże zakłady pracy, zatrudniające nawet po 100 osób, nie są zamykane?

- Rząd nie może nakazać zamknięcia zakładów pracy. Wiele z nich pracuje, ponieważ wytwarza artykuły niezbędne do funkcjonowania społeczeństwa.

268 Czy dopuszczalne są prace rolne?

- Tak.

269 Gdzie powinna udać się osoba bezrobotna, która dopiero co się przeprowadziła i nie ma zameldowania?

- Rejestracja osób bezrobotnych jest możliwa przez internet za pośrednictwem strony: praca.gov.pl.

270 Mój mąż ma 63 lata, pracuje w dużym markecie spożywczym. Czy może starać się o zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy?

- Przepisy nie zmieniają sytuacji pracowników w wieku przedemerytalnym ani pracowników wykonujących zawody wymagające częstych kontaktów z ludźmi. Pracodawca powinien jednak zminimalizować ryzyko związane z zakażeniem koronawirusem, zwłaszcza osób starszych.

271 W lipcu utracę prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Czy w związku epidemią i pogorszeniem się sytuacji na rynku pracy będę mógł otrzymywać zasiłek dłużej?

- Na razie przepisy tarczy antykryzysowej nie przewidują takiej możliwości.

272 Jestem przedsiębiorcą. Czy i jak mogę zawiesić kredyt?

- Tak, banki oferują tzw. wakacje kredytowe. Ich warunki zależą od konkretnego kredytodawcy.

273 Prowadzę jednoosobową działalność gospodarczą. Byłem na delegacji za granicą, obecnie przechodzę kwarantannę. Czy ZUS zwolni mnie z płacenia składek za ten czas?

- Wszyscy samozatrudnieni i mikrofirmy zatrudniające do dziewięciu osób mogą nie płacić przez trzy miesiące składek do ZUS (za marzec, kwiecień i maj).

274 Jestem emerytem, prowadzę działalność gospodarczą i zatrudniam jedną osobę na 1/4 etatu. Czy mogę liczyć na anulowanie składek ZUS za pracownika?

- Tak.

275 Z czego ma żyć rodzina, która wyjechała na kwarantannę po powrocie z zagranicy?

- Za czas kwarantanny przysługuje zasiłek chorobowy. Jeśli wróciliśmy z zagranicy, to oświadczenie o kwarantannie powinniśmy złożyć u pracodawcy lub w ZUS do trzech dni od jej zakończenia. Jeśli na kwarantannie skiero-
wał nas sanepid, to po jej zakończeniu należy pracodawcy dostarczyć decyzję inspektora sanitarnego (w przypadku osób samozatrudnionych – do ZUS).

276 Pracuję w gastronomii, z powodu epidemii zostałem zwolniony. Czy mogę liczyć na pomoc państwa?

• Tarcza antykryzysowa przewiduje pomoc dla firm pod warunkiem zachowania miejsc pracy. Jeśli doszło do zwolnienia, to były pracownik lub zleceniobiorca może liczyć na odroczenie lub rozłożenie na raty podatków bez dodatkowych opłat. Aby otrzymać zasiłek oraz zapewnić sobie ciągłość ubezpieczenia, zwolniony pracownik powinien zarejestrować się w urzędzie pracy. Zasiłek przysługuje za każdy dzień kalendarzowy po upływie 7 dni od daty rejestracji. Ponadto osoba bez pracy może liczyć na zasiłek chorobowy, o ile stała się niezdolna do pracy w ciągu 14 dni od ustania zatrudnienia. Choroba musi przy tym trwać co najmniej 30 dni bez przerwy. Bezrobotny może pobierać też inne świadczenia, jak zasiłek rodzinny, opiekuńczy i świadczenie rodzicielskie, a także starać się o zasiłek z pomocy społecznej. Otrzymanie każdej z tych form pomocy zależne jest od dochodów wnioskującego. Obecnie rejestracji najlepiej dokonać elektronicznie, korzystając z profilu ePUAP za pośrednictwem strony <https://www.praca.gov.pl>.

277 Czy mogę zgłosić się do Urzędu Pracy przez internet, aby w ten sposób uzyskać ubezpieczenie i zasiłek dla bezrobotnych?

• Tak.

278 Gdzie się zgłosić, jeśli uważamy, że nasz pracodawca naraża pracowników na niebezpieczeństwo?

• Do najbliższego sanepidu, Państwowej Inspekcji Pracy lub na policję.

279 Prowadzę zakład fryzjerski w domu, dojeżdżam też do klienta. Czy za jego zgodą mogę prowadzić działalność?

• Nie.

280 Dojeżdżamy do pracy w czwórkę jednym autem osobowym. Wozimy zaświadczenie od pracodawcy, że jesteśmy zatrudnieni w jednym zakładzie. Dostaniemy mandat?

• Ograniczenia nie dotyczą podróży samochodami osobowymi.

281 Na co dzień pracuję za granicą. Zamknięcie granic zastało mnie w Polsce. Jak i czy mogę wrócić do pracy?

• Polska zamknęła granice, co oznacza, że obcokrajowcy nie mogą do kraju wjechać. Nie ma jednak obostrzeń co do wyjazdu z Polski.

282 Czy w czasie epidemii mogę przejść okresowe badania BHP?

• Główny Inspektorat Pracy rekomenduje pracodawcom przeprowadzenie szkoleń BHP w formie elektronicznej. Egzamin kończący szkolenie powinien się odbyć niezwłocznie po zakończeniu stanu epidemii.

283 Czy zakaz zgromadzeń obejmuje też miejsca pracy?

• Nie, ale w pracodawcy muszą zapewnić w miejscu pracy dystans pomiędzy stanowiskami pracowników minimum 1,5 metra.

284 Ile osób może jechać w samochodzie osobowym?

• Tyle, ile widnieje w dowodzie rejestracyjnym. Ograniczenia dotyczą wyłącznie pojazdów mogących przewieźć powyżej dziewięciu osób.

285 Jak mam zapewnić odległość 1,5 metra pomiędzy pracownikami w kabinie śmieciarki?

• Jeżeli pracodawca nie jest w stanie zapewnić takiej odległości z obiektywnych względów, ma prawo odejść od tej zasady, ale tylko pod warunkiem zapewnienia środków ochrony osobistej.

288 Jak odwołać się od zwolnienia do sądu pracy, skoro sądy nie działają, a na złożenie wniosku mamy 21 dni?

• Mimo ograniczenia działalności sądów nadal możliwe jest składanie pozwów, pism procesowych i odwołań, możliwe jest nadanie pisma pocztą. Oddanie pisma procesowego na polskiej poczcie jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Poza tym przepisy tarczy antykryzysowej zawieszają niektóre terminy procesowe i sądowe. Termin złożenia odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę nie mieści się w tym katalogu, a zatem niezbędne kroki prawne nadal należy podjąć w ciągu 21 dni.

289 Czy pracodawca może nakazać mi pracować w sklepie na nocną zmianę?

• Tarcza antykryzysowa wprowadza możliwość dla pracodawcy zmiany systemu lub rozkładu czasu pracy pracowników w sposób niezbędny dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa. Regulacja ta nie obejmuje systemów zaopatrzenia w żywność. Wobec tego powierzenie w obecnym czasie pracy w porze nocnej odbywa się w oparciu o przepisy Kodeksu pracy i powinno wynikać z harmonogramu pracy ustalonego u danego pracodawcy.

288 Nim wybuchła epidemia, poszedłem na zwolnienie lekarskie. Teraz w firmie szykują się zwolnienia. Czy pracodawca ma prawo mi wręczyć wypowiedzenie?

• Nie, pracodawca nie ma prawa wręczyć wypowiedzenia pracownikowi, który przebywa na zwolnieniu lekarskim lub na urlopie. Nie może też zmieniać mu warunków płacy i pracy.

289 W firmie zaczynają się zwolnienia, ale wszyscy pracują zdalnie. Czy pracodawca może mnie zwolnić, jeżeli osobiście nie odbiorę wypowiedzenia?

• Pracodawca nie musi wręczać wypowiedzenia osobiście. W przypadku, gdy np. pracownik pracuje zdalnie, może przesłać mu wypowiedzenie listem poleconym. Jeśli pracownik nie odbiera poczty, to stosunek pracy kończy się w dniu, w którym upływa drugi termin awizowania.

290 Czy można ubiegać się o dofinansowanie z ZUS na osoby będące na urloпах macierzyńskich?

• Pracodawca może starać się o dofinansowanie na pracowników, którym jest zobowiązany wypłacać świadczenie w danym miesiącu. Jeżeli ten obowiązek ciąży na ZUS, nie może ubiegać się o dofinansowanie.

291 Jak długo trzeba prowadzić działalność gospodarczą, żeby otrzymać dofinansowanie?

• Co najmniej dwa miesiące, żeby móc wyliczyć spadek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego po 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego.

292 Co się stanie, jeżeli przedsiębiorca skorzysta z dofinansowania, ale jego firma nie przetrwa?

• Jeśli firma w okresie przyznanego świadczenia rozwiąże umowę o pracę z pracownikiem, na którego otrzymała dofinansowanie, musi zwrócić całość świadczenia wraz z odsetkami.

SZKOŁA**293 Czy e-nauczanie jest zgodne z konstytucją?**

• Obowiązek zapewnienia dostępu dzieci do edukacji spoczywa na władzy publicznej. W przypadku e-lekcji największym problemem jest zapewnienie każdemu uczniowi tabletu, smartfona lub komputera oraz połączenia z internetem (także wtedy, gdy w rodzinie jedno urządzenie przypada na więcej niż jedno dziecko). Jeśli to się nie uda, można mówić o naruszeniu równego prawa do edukacji.

294 Co w sytuacji, w której mam dwie siostry, a mamy w domu tylko jeden komputer? Czy zostanę zwolniony z pisania sprawdzianu albo oddania zadania domowego w terminie?

• Organy władzy publicznej (w tym przypadku gmina) mają obowiązek zapewnić laptopy czy tablety uczniom, którzy ich nie posiadają. Często sprzęty są wypożyczane ze szkół. Rodzic powinien otrzymać taką informację, a jeśli jej nie ma – skontaktować się z wychowawcą. Dzieci mają obowiązek uczestniczenia w zajęciach online. W tym przypadku jednak można tak zarządzać czasem, aby zadanie domowe odrobić w terminie innym niż brat czy siostra.

295 Działalność specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych nie została zawieszona. Czy oznacza to, że rodzic ma obowiązek posłać dziecko na takie zajęcia?

• Nie. Decyzja o tym, czy posłać tam swoje dziecko, czy zostać z nim w domu, zależy wyłącznie od rodziców.

296 Jeśli egzaminy ósmoklasistów zostaną odwołane, na jakiej podstawie prowadzona będzie rekrutacja do liceów?

• Planowo egzaminy mają rozpocząć się 21 kwietnia. Według ostatnich informacji decyzja o ich odwołaniu lub zmianie terminu ma być ogłoszona dzisiaj (9 kwietnia).

297 Jeśli odwołane będą matury, to na jakiej podstawie uczelnie przeprowadzą rekrutację?

• Decyzja o maturach także ma być ogłoszona dzisiaj. Dotychczas resort edukacji twierdził, że nie planuje zmiany terminu, czyli rekrutacja na uczelnie prowadzona byłaby normalnie.

298 Jestem uczniem szkoły zawodowej. Jak mam zrealizować obowiązkowe praktyki, skoro nie mam 18 lat i nie mogę samodzielnie udać się do zakładu pracy?

• Zajęcia teoretyczne w SZS odbywają się zdalnie. Czas na realizację praktyk kończy się wraz z zakończeniem roku szkolnego. Ministerstwo twierdzi, że na zaliczenie praktyk będzie czas po uporaniu się z epidemią. Z kolei uczniowie branżowych szkół I stopnia będą mogli – w uzgodnieniu z pracodawcą – odbyć zajęcia praktyczne również w następnych latach.

299 Czy pracodawcy, którzy przyjmowali uczniów na praktyki, utracą dofinansowania z powodu pandemii?

• Nie.

300 Czy podczas e-nauczania muszą pisać sprawdziany?

• Dyrektor szkoły ma obowiązek ustalić z nauczycielami, w jaki sposób będzie monitorowana i sprawdzana wiedza ucznia oraz postępy w nauce. Jeśli nauczyciel poinformuje, że podczas e-nauczania przeprowadza sprawdzian, obowiązkiem ucznia jest jego napisanie. ●

Wydanie zamknięte 8 kwietnia o godz. 12.

Dodatek do „Gazety Wyborczej”

Redaktorzy prowadzący: Jerzy Lewiński, Michał Olszewski, opracowanie tekstów: Angelika Pitoń, Monika Waluś, grafik: Magdalena Birska
Zdjęcia: Adobe Stock

Większość pytań pochodzi od naszych Czytelników i Czytelniczek. Odpowiedzi zawdzięczamy ekspertom: Joannie Narożniak z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie; Katarzynie Cisto i Sebastianowi Gleniowi z małopolskiej komendy policji; zespołowi prawników z Kancelarii Prawnej Konieczny-Wierzbicki z Krakowa; dr. Mikołajowi Małeckiemu z Katedry Prawa UJ, prezesowi Krakowskiego Instytutu Prawa Karnego; Annie Szaniawskiej, regionalnej rzeczniczce prasowej ZUS w Krakowie; Agnieszce Pers z MOPS w Krakowie; dr. Pawłowi Grzesiowskiemu, prezesowi fundacji Instytut Profilaktyki Zakażeń; Marcinowi Haladźnowi, lekarzowi weterynarii z Lecznicy dla Zwierząt „Nadzieja” w Bielsku-Białej; lek. stom. Patrykowi Kononowiczowi; dr. n. med. Barbarze Szafrąnskiej i lek. dent. Annie Gietce z Medicovert Stomatologia; Markowi Gancarczykowi z krakowskiego MPK.

e-wysokie obcasu
extra

KUPISZ
bez
wychodzenia
z domu

w wersji online na
publio

Oraz w aplikacji
„Wysokie Obcasu Extra”
dostępna na
App Store i **Google play**

CZAS NA LEKTURĘ, KTÓREGO WIECZNIE CI BRAKOWAŁO

Zamów z darmową dostawą do domu na PRENUMERATA24.PL